

אנציקלופדיה
עבודת ה' פנימית

א-ו - אזל

בלבבי משכן אבנה

השיעורים של הרב זמנים ב"קול הלשון"

073.295.1245 | ישראל | 718.521.5231 USA

אזל

אזל – יש את הלשון **אזל** בלשון הקודש, ויש את הלשון **אזל** בלשון ארמית. **הלשון הראשון של אזל** משמעותו היא שהדבר מתרוקן ונגמר וכדוגמא – "אזל מבלע" וכן ע"ז הדרך, **והלשון השני באזל** משמעותו היא לשון של הליכה בארמית – "אזיל איניש" וכדו', וא"כ זהו לשון שהאדם נע ממקום למקום וממדרגה למדרגה.

ה'אזל' מל' נתרונן

והשורשים הללו, מהצד הראשון שהוזכר **שאזל** הוא ביטוי לשון של דבר שמתרוקן, כלומר, שהיתה בדבר מציאות מסויימת קודם לכן, והדבר נתרונן ממציות זו וכדוגמא – "נתרוקנה רשות האב" שבבלשון המשנה וכדו'. –**הרי מקור כל השפע הוא ממנו יתברך שמו**, ומצד כך הוא נקרא, פעמים, בלשון רבותינו כאחד מכינויו ית"ש, **"אלופו של עולם"**, הוא מקור הברכה וממנו נמשך כל דבר,

וכאשר זה נמשך ממנו יתברך שמו, זהו "כבודו מלא עולם", כלומר, השפע הנמשך ממנו יסודו הוא רוחני, שמשתלשל לאחר מכן בסדר המדרגות, אבל ביסוד שורש הדברים שהשפע הוא רוחני זהו גילוי של **כבוד** יתברך וכמו שנאמר בקרא "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו", זהו מציאות הבריאה, אבל כאשר זה מתרחק ממקור השפע ונעשה התמעטות של הדבר, הוא הופך ממציות של כבוד להיות באופן שנעשה בו **זילות, זלזול**, זה ההתמעטות של שיעור הכבוד, – במקור השפע דהיינו בעליונים, הכבוד הוא גלוי יותר, אבל בתחתונים, על דרך כלל הוא נעלם יותר ומכוסה יותר, מה שהיה בשורש הדברים גילוי כבודו יתברך שמו, כשהדבר נתרחק, נעשה בו **זילותא**.

– וזהו ה**אזל** שהוא אותיות **אל"ף** – **זל**, כלומר, ההמשכה שמקורה היא **מאלופו** של עולם, כשחל ה**אזל** שבדבר, שהוא מתרוקן, זהו מחמת שיסוד השפע הוא כבוד, והתמעטות השפע היא זילותא שהיא היפך מציאות הכבוד, – זה הבחינה של **זל** וכשזה משתלשל לתתא, מה שכפשוטו בהמשכה נעשה שפע, וכשזה בהתמעטות נעשה התמעטות של השפע, זה רק מצד הענפים של הדבר, אבל מצד שורש הדברים כמו שנתבאר, זהו יסוד של כבוד והתמעטות של הכבוד שמונח בא' – **זל** שנעשה **זילותא** של כבודו.

מהות ה'אזל' מל' הליכה

ולהיפך, הלשון של **אזל** במשמעות של הליכה – 'אזיל איניש' – שורש ההליכה כשהיא מתגלה בטעמי המקרא של קריאת התורה זה מוגדר **"קדמא ואזלא"**, כלומר, הגדרת "קדמא ואזלא" היא שתנועתו היא איננה תנועה על התמעטות אלא להיפך, הוא **מתקדם ומתקדם** לשאוף להגיע לתכליתו, זהו הלשון **קדמא** שהוא מלשון **קדם** שצד **קדם** הוא צד מזרח, מקום **קדמונו** של עולם ששם חמה זורחת כלשון הקרא "ימה וקדמה צפונה ונגבה", ומאותו שורש מגיעה הלשון **מתקדם**, ומהו **מתקדם**? – יסודו הוא ממקום **הקדם** וכאשר הוא נמצא בתהליך להגיע לאחריתו, זה נקרא **התקדמות**, הוא יוצא מה"קדמה", משם מקור יציאתו, וכשהדבר מתפשט ממקורו, והוא נמצא בתהליך להגיע לאחריתו ולתכליתו, זה ההגדרה שהדבר **מתקדם**, וזה הגדר של **"קדמא ואזלא"** כלומר – תנועתו היא איננה תנועה של התמעטות אלא להיפך, הוא מתקדם והולך, מתקדם והולך.

ומצד ההגדרה הזו, ה"אזלא" שבדבר, לעניינא דידן, היינו שהוא ממשיך את מקור השפע שנמצא לעילא, שהוא יימשך לתתא בהבחנה של "זיל ענים מדליו", בבחינת **מזל** שנוזל ונמשך, כלומר – הוא קשור למקור השפע, שזהו כידוע עד מאד מדברי הבעל שם טוב ה"אין מזל לישראל" – שה"אין" הוא המזל של ישראל,

ולפי"ז ה**אל"ף** של אזל זהו ה**אלופו** של עולם וממנו נמשך מקור השפע, וזה ה"קדמא ואזלא" שנמשך מה"קדמונו של עולם" דרך התורה הקדושה שנקראת "משל הקדמוני", ממנה נמשך מציאות השפע ומגיע לנקודת האחרית שלו, – זה מונח ב-**"קדמא ואזלא"**.

ובאופן הזה א"כ, זה היפך מהמהלך הראשון - אין התמעטות כפשוטו של מקום השפע בבחינת זילותא שהוא היפך ממציות הכבוד, אלא דייקא נעשה ההמשכה בבחינת **"מזל"** - **"זיל מים מדליו"**, שזה **הא' - זל**, מלשון **נזילה** שהדבר נוזל ומתפשט ממקור ההמשכה.

העומק של 'זכרוננו לברכה'

ובעומק, כאשר האדם נפטר, אם הוא צדיק נאמר בו **"זכר צדיק לברכה"**, ואם הוא רשע נאמר עליו **"שם רשעים ירקב"** שתעלה רקיביות בשמו, אבל מהו הגדר של **'זכר צדיק לברכה'** שמתגלה אצל צדיק שזהו הראשי תיבות **ז"ל זכרוננו לברכה**? - אז כפשוטו הגדרת **"זכרוננו לברכה"**, שכשהסתלק האדם לא נשאר ממנו אלא מציאות של זכרון [ובדקות נשאר ממנו **"כח השומר"** שמעורר את ה"כח הזוכר", שהרי אין בידינו השתא בחינת **"זכור"** שזה מדרגת לוחות ראשונות, רק **"שמור"** שזה מדרגת לוחות שניות, אבל בעומק, לעניינא דידן, ההגדרה של **ז"ל** - **זכרוננו לברכה**, כלומר, שמה שזוכרים ממנו זהו את השפע שנמשך ממקורו בבחינת **"זיל מים מדליו"**, ה"מזל" שנמשך ומתפשט וזה גופא מה שנשאר ממציותו של המת, זהו ה"זל" - מקור ההמשכה שזהו הזכרוננו לברכה.

-הרי נאמר בקרא **"כי האדם הולך אל בית עולמו"**, כל מציאות האדם היא שהוא **"הולך"**, וכידוע עד מאד זה ההבדל בין ישראל למלאכים, שאצל המלאכים נאמר בפסוק **"ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה"** שהמלאכים נקראים **"עומדים"** וישראל נקראים **"הולכים"**, וכפשוטו מה שישראל נקראים הולכים זה כשהם נמצאים כאן בעולם, אבל בעומק יותר, כלשון הגמ' הידועה בברכות ועוד **"תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא שנאמר ילכו מחיל אל חיל"**, כלומר, בעוה"ז ודאי אין להם מנוחה והם נקראים **'מהלך'** כי לאדם יש בחירה, אבל אין להם מנוחה גם בעולם הבא שגם בשעה שהם יוצאים מן העולם עדיין ממשיך אותו מהלך והם ממשיכים להיות **"הולכים"**, -ועל זה נאמר **"ונתתי לך מהלכים"** וכן **"ילכו מחיל אל חיל"**.

ולעניינא דידן, ההליכה זו היא הנקראת **אזל**. והגדרת הדבר בעומק מה שכשצדיק נפטר הוא נקרא **ז"ל** [זכרוננו לברכה] היינו משום שהוא ממשיך לילך הלאה - **"ילכו מחיל אל חיל"**, הוא הולך הלאה והלאה כסדר, ותמיד יש בו מציאות של **אזל**,

מקור ההליכה שבאזל ותכלית ההליכה שבאזל

ולפי"ז ההגדרה העמוקה, יותר **באזל** - יש **מהיכן** הוא הולך, ויש **להיכן** הוא הולך. **מהיכן** הוא הולך - זה מה שנתבאר עד השתא, **שאזל** היינו שהוא הולך **מהאל"ף** - **מהאלופו** של עולם, אבל לא מתנתק ממנו אלא הוא ממשיך להיות עם מקור שפעו, זה **מהיכן** הוא הולך, וזה ה"קדמא ואזלא" שהוזכר שהוא יוצא **מהקדם**, כלומר שמקור יציאתו היא מ"קדמונו של עולם", ומצד כך יש **באזל** את התיבה **אז** בלשון של עבר, -שהרי פעמים **אז** משמש גם בלשון של עבר כלשון הפסוק **"ומאז באתי לדבר אל פרעה הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך"**, ולפי"ז **אזל** היינו שהוא לוקח את מה שהיה כביכול קודם - **מקדם**, [פעמים זה נקרא **'מאז'** בלשון של עבר ופעמים זה נקרא **'מקדם'** וכמובן שהם שווים בצד מה ושונים בצד מה] והוא ממשיך את אותו שפע הלאה בבחינת **"קדמא ואזלא"**, זה מציאות של דבר שנמשך מה"קדם" והתפשטות היא בבחינת **אזל**, -זה ההגדרה **מהיכן** מגיע מקור השפע.

ולהיכן הולך מקור השפע? -זה ההבחנה הנוספת **באזל**, שהוא הולך כולו **לאז**, הוא כולו הולך לעתיד לבוא, -וזה הנוטריקון של **אזל** - **אז** - **זל**, שכשהוא בבחינה של **זל** הולך **לאז**, -כשהוא נקרא **ז"ל** - **"זכר צדיק לברכה"** **"זכרוננו לברכה"** הוא הולך **לאז** של הלעתידי לבוא.

כלומר, הוא יוצא מן **האל"ף**, הוא יוצא **מהאלופו** של עולם, הוא יוצא **מהאז** הראשון כביכול שזהו ה"קודם שנברא העולם" וממנו הוא ממשיך את כל מציאות השפע, אבל זה לא הולך ומתפשט בעלמא, אלא יש לו תכלית, יש לו מכוון, -זה **הקדם** שמונח ב"קדמא ואזלא" שזה בבחינת החמה שזורחת בקדם ושוקעת במערב,

שהיא מגיעה למקום האחרית שלה, למקום התכלית שלה, שהתכלית היא "ה' אחד ושמו אחד", זהו העולם הבא שהוא הולך ובא כי כולו הולך למציאות של האזל, הוא הולך למציאות של האזל.

עומק מדרגת ה'הולך' של משה רבינו

ולפי"ז, מובן הדבר מאילוי -הרי אנחנו עוסקים בשרשי האזל, וכמו שהוזכר לעיל מיסוד דברי חז"ל שהלשון 'אז' נאמר דייקא על מדרגתו של משה רבינו שהאז זה ה"פורפין" שלו, הלבוש של משה רבינו, והרי סדר הדבר שהיה הוא שמשה רבינו הוציא את בני ישראל ממצרים ולא הכניסם לארץ ישראל, ובפנים הפשוטות של הדבר, זה מכח מהלכי קלוקל וכמו שנאמר בקרא "לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל לכן לא תביאו את בני ישראל שמה" שזה הסיבה שהם לא זכו להכניס אותם לארץ ישראל, אבל הגדרה עמוקה נוספת שיש לדבר היא - דור יוצאי מצרים כולו, הם כולם בכל מהותם במהלך של אזל, במהלך של הולך, ולעומת כך הדור של באי הארץ, הם הדור שבא אל המנוחה והנחלה, "מצאתן מנוחה", יש לו מציאות של מנוחה,

יוצאי מצרים שיצאו ממצרים ולא נכנסו לארץ ישראל, מהצד העליון שבהם, בטעם העליון שבהם היינו שמתגלה בהם "אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא שנאמר ילכו מחיל אל חיל", כל הווייתם אינה אלא ההליכה כסדר, אין להם מציאות של מנוחה, ולכן הם לא מגיעים למקום ארץ ישראל אלא הם מסתלקים לבית עולמם, וכאשר הם מסתלקים לבית עולמם ממשיך אצלם ה"ילכו מחיל אל חיל", זה עומק המדרגה של "דורו של מדבר", ומשה רבינו שהוא המנהיג של "דורו של מדבר", הדור שלו כולו לא נכנס לארץ ישראל ומאותה תפיסה הוא לא נכנס לארץ ישראל, כי הוא כולו מציאות של "הולך", והדוגמא הבחירה והשורשית לכך, הרי כמו שנאמר בקרא "דור הולך ודור בא" וכמו שאומרים חז"ל כידוע שמשה רבינו מתגלגל בכל דור ודור, "כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתון" ונאמר שם "וקם העם הזה וזנה", וכדברי חז"ל על תיבת 'וקם' "מכאן לתחיית המתים מן התורה", וכפשוטו "וקם" היינו לעתיד לבוא, אבל כמו שמבארים רבותינו שבכל דור ודור יש את "רזא דמשה - גלגולא דמשה" שמשה רבינו מתגלגל וממשיך ומתגלגל עוד פעם בכל דור, בשונה מאדם רגיל שכביכול, יתכן שהוא לא מתגלגל בכל דור ודור.

מה העומק שמונח כאן במדרגתו של משה רבינו? מוגדר כאן שכל מציאותו של משה רבינו היא שהוא "הולך", כל מציאותו של משה רבינו היא בבחינת "אזל", הוא תמיד נמצא בתנועה שממשיכה הלאה, אבל איזה תנועה? - הוא יוצא בשורש מהאז וכל הווייתו היא להתפשט לאז דלעתיד לבוא, הוא יוצא מן האז שזה מה שהוא נמצא במקור שורשו העליון שזה ה'אז' שנאמר בקרא- "ומאז באתי לדבר אל פרעה הרע להם הזה", אבל כולו מכוון לאז של הלעתיד שנאמר ב"אז ישיר משה" וזהו ישיר על שם העתיד, וכן "אז יבדיל משה שלוש ערים", וכמו שאומרת הגמ', שכל זמן שלא כבשו וחילקו את ארץ ישראל, שבמצב זה השלוש ערי מקלט שבארץ ישראל אינם קולטות, כמו כן השלוש שבעבר הירדן אינן קולטות, ועומק הדבר הוא שכביכול, מעשיו של משה רבינו, עדיין אינם יכולים לפעול בפועל מציאות של ערי מקלט שקולטות שיוכל לנוס שמה רוצח, ואפילו הכי משה רבינו מבדיל אותם עכשיו, כי כל הווייתו עומדת ל"אז", לעתיד, זה הווייתו של משה רבינו, לשם הוא מתנועע, וזהו מקום תנועתו.

ובפנים הללו, א"כ, ההויה של משה רבינו היא שהוא יוצא מהאז הראשון והוא הולך לאז האחרון, וכל הווייתו היא "הולך", ולכן "דור הולך ודור בא" מתגלה בעיקר במשה רבינו שמגיע בכל דור ודור, כי כל ההויה שלו היא מציאות של הולך, -אבל גדר ההליכה שלו היא "קדמא ואזלא", מהקדם שזה צד מזרח כמו שדורשת הגמ' על "אז יבדיל משה שלוש ערים מזרח שמש" שמשה הזריח את השמש לרוצחים, ועומק הדבר ברור מיניה וביה - זה גופא ה"קדמא ואזלא" שממקום הקדם שהוא מקום המזרח משה רבינו מזריח שמש לרוצחים, זה המדרגה של "קדמא ואזלא" שהיא מדרגתו של משה רבינו, וזה כל עומק נקודת תנועתו כמו שנתבאר.

באברהם אבינו מתגלה "וישכם אברהם בבוקר ויחבוש את חמורו" שהוא תיקן תפילת שחרית בזמן שבו חמה זורחת, ועליו נאמר "מי העיר ממזרח צדק" שזה קאי על אברהם אבינו כדברי חז"ל, כי אצל אברהם מתגלה תחילת נקודת התנועה שזה האז הראשון של הקדם, -אברהם אבינו שייך לנקודת ההתחלה כמו שדורשים חז"ל "בהבראם - באברהם נברא העולם", וא"כ הוא שייך למה שקדם לקומת תחילת ההויה.

אבל אצל משה רבינו נתגלה ההתחלה ונקודת האחרית שלה, "משה דא משיח" כמו שדורשים חז"ל על הפסוק "עד כי יבוא שילה ולו יקהת עמים" **שילה** בגימטריא **משה**, כלומר, הוא לא נמצא רק בראשית כשלעצמה ולא רק בנקודת האחרית כשלעצמה, אלא הוא נמצא בתנועה השלימה שמתחילה מנקודת הראשית עד נקודת האחרית, זו מדרגתו של משה רבינו.

כשמציירים את זה בסדר של האבות - אברהם תיקן תפילת שחרית, יצחק תפילת מנחה, ויעקב תיקן תפילת ערבית, כלומר, אברהם נמצא בזריחה, יצחק נמצא בזמן שחמה בטהרתה, בצהרתה כשהיא באמצע הרקיע, ויעקב נמצא בעקב כאשר היום מגיע לאחריתו ותכליתו, וכמו שנאמר ביעקב "וישכב במקום ההוא וילן שם כי בא השמש".

אבל משה רבינו חובק במדרגתו את כל התנועה, מראשיתה, אמצעיתה ועד מקום אחריתה, זה עומק מדרגתו של משה רבינו, הוא מוליך את הדבר, מיציאתו מהאז עד שהוא חוזר בחזרה למדרגת האז, זו הצורה השלימה של מדרגת האז.

ובפנים הללו, זה ההיפך הגמור מהמציאות של האזל לפי הלשון הראשון שכפי שהוגדר בראשית הדברים זה המציאות של התרוקנות השפע הנמצא בתוכו, אבל כאן כל היותו היא המשכה מהראשית, מהאחד שבראשית ל'אחד' שבאחרית עם האחד שמתגלה בכל נקודת תנועתו במציעתא, - כאן מונח שלימות נקודת ה'אז'.

מציאות ה'אז' המכוון לעתיד ומציאות ה'עז' שנעצר באמצע

ולפי"ז, נתבונן להבין - כאשר האז - האזל נופל לצד ההפוך של הדבר, זה הופך להיות במקום **אז עז**. -כאשר זה מתגלה מצד הקדושה זהו "עז וחדוה במקומו", אבל כשה מתגלה מהצד הנפול בבחינת "עז פנים לגיהנם ובושת פנים לגן עדן", עיקר הגילוי שבו מתגלה אותה עזות מצד הנפילה שבעזות, זהו השעיר לעזאזל, "שעיר אחד לה' ושעיר אחד לעזאזל", ואותו שעיר נושא בתוכו את כל העזות שיש בעולם כמו שאומרים רבותינו, וע"ש כן הוא נקרא **עזאזל** שהוא **העז** הגמור, אבל בעומק יותר, **עזאזל** זה נוטריקון ע' - **זל** שנעשה בו בחינה של 'זל' שהרי צורת מיתתו של שעיר לעזאזל כאשר זורקים אותו מההר בארץ גזירה הוא כל' המשנה "לא הגיע לחצי ההר וכבר נתפרקו איבריו", כלומר - כל היותו הוא שמביאים אותו למקום של תנועה, ושם הוא לא מגיע לנקודת האחרית שלו, זה עומק ההגדרה שמונח בדברי חז"ל שהוזכרו השתא, הרי זריקתו היתה מלמעלה למטה, ולפני שהוא מגיע לחצי ההר כבר מתפרקים איבריו, כלומר, ההווה שלו היא הווה שאיננה מגיעה לנקודת האחרית שבה.

אבל נתבונן להבין עמוק - מצד מהלכי התיקון נתבאר לעיל שזהו המהלך של משה רבינו שכולו "הולך", ולכן הוא לא הביא את בני ישראל לארץ ישראל כי כולו נשאר במדרגה של הליכה, זה היותו, הוא כולו נמצא בתפיסה של תנועה והליכה - "יילכו מחיל אל חיל", -הוא נע מהאחד, עם האחד, לאחד, זה ה"יילכו מחיל אל חיל" שמתגלה בו כסדר.

אבל ההיפך של הדברים מתגלה בכחו של עשו - אדום שה"שעיר אחד לעזאזל" שייך לחלקו כמו שאומרים חז"ל כידוע מאד, כלומר, היותו של עשיו היא שלא מתגלה בו **האז** דלעתיד לבוא אלא הוא תמיד נעצר בנקודת האמצע, אין לו את נקודת ההתפשטות שממשיכה הלאה, -וזה עומק המהות **שהאז** הופך להיות **עז** כלומר, **אז** הגדרתו היא שהוא מכוון לאחרית, הוא יוצא מן הראשית והוא מכוון לאחרית, אבל **עז** ההגדרה שלו שהוא תובע את ה"עכשיו" בלי מציאות של אחרית, וזה הרי השורש הגמור של מציאותו של עשיו - אדום, שהרי עיקר הנפילה שנאמר להדיא על עשיו זהו כשיעקב אומר לו "מכרה כיום את בכורתך ליי" שאז אומר לו עשיו "חנני הולך למות ולמה זה לי בכורה" שאומרים ע"ז חז"ל "מכאן שכפר עשיו בתחיית המתים", כלומר, מה שהוא כופר בתחיית המתים היינו שהוא כופר בעצם המציאות שכל פני הבריאה מכוונים לאחרית שנקראת **אז**, -היפך ממשה שהיה במדרגת **האז** - "**אז** ישיר משה" "**אז** נבהלו אלופו אדום" שזהו **האז** שכולו מכוון למציאות של אחרית, מציאות זו איננה מתגלה אצל עשו, זה ההגדרה של "הנני הולך למות" - מכאן שכפר בתחיית המתים, שהובא מדברי חז"ל.

שעיר אחד לה' דיוהכ"פ - גילוי מדרגת האז

-נתבונן להבין עמוק - הרי השורש של כל הכפרה שיום הכיפורים מכפר מונח בדברי חז"ל "לובשים לבנים ומתעטפים לבנים ודומין למלאכי השרת", ובעומק ההגדרה של הדברים היא כך, האור של הכפרה של יום הכיפורים כמו שידוע עד מאד מיסוד דברי חז"ל, זהו מכח האור דלעתיד לבוא שעליו נאמר "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ" שזה יתגלה לעתיד לבוא באופן השלם, ובכל שנה ושנה מאיר אותו אור בזעיר אנפין, -האור של יום הכיפורים מאיר מאותו מקום רק לא בתוקף שלימותו, ומאותו מקום של הארה נעשה ה"מוחל וסולח לעוונותינו ולעוונות עמו בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה" כמו שאומרים במטבע התפילה של יום הכיפורים, כלומר, ההארה הזו היא הארת יום הכיפורים שמתגלה מאותו מקור של האז דלעתיד לבוא, זה עומק ההארה שמכחה נעשה הכפרה של ה"שעיר אחד לה'" שמלבין עוונותיהם של ישראל כמו שנאמר בקרא "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו", שהאדום הופך להיות מציאות של לבניניות.

שעיר אחד לעזאזל - בחינת "הנני הולך למות"

ומצד כך, ההיפך של אותו שעיר לה', הוא השעיר לעזאזל, שנושא על גביו "**עוונותם**", וכמו שדורשים ע"ז חז"ל שזה נוטריקון **עוונות - תם**, כלומר שהוא נושא עוונותיהם של ישראל, שנקראים **תם** מלשון שלם, אבל מונח בזה ג"כ, שהם מכוונים לנקודת התמימות במשמעות של שלימות, כי כל הוויתם היא לאחרית, למציאות השלימות, זה מה שמונח **בתם**,

ובאופן הזה **העוונות תם** זה עוון במה שהם לא פונים לנקודת האחרית, וכשהשעיר אחד לעזאזל נושא בתוכו את העוונות, בפרטות הוא נושא את כח הקלקול הזה שהם אינם פונים לאחרית, ובדקות - הוא נושא בתוכו את מה שלא מאיר בו האור של יום הכיפורים, כלומר שלא מאיר בו האור של הלעתיד לבוא שכולו סילוק של "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ", -ומה שלא מאיר בו אותו אור של הלעתיד לבוא, זה מחמת שהוא לא שייך ב"בעצם" למציאות הלעתיד לבוא, שזה בחינת ה"הנני הולך למות ולמה זה לי בכורה" שאומר עשיו. זה עומק נקודת הדבר שמתגלה מכח שרו של עשיו, **וזה האזל** שחל בו אופן של נקודת קלקול.

יתר על כן - הרי בראשית הדברים הובאו שתי המהלכים שבמשלון **אזל**.

מהלך ראשון של אזל היינו דבר שנתרוקן והתחסר, ואזל הוא מלשון **נגמר**, **והמהלך השני של האזל** מלשון **מזל** - המשכה ממקור השפע, וכמו שנתבאר עד השתא בהרחבה בפרט להמהלך השני.

מדרגת האזל דקדושה שאצל יעקב לעומת אזל דקלקול של עשיו

ולפי"ז, **בהקבלה לדברים שנתבאר**, -הרי יעקב אבינו הוא הנקרא "איש תם", ולעומתו עשיו שהוא איש שעיר והשעיר לעזאזל שייך לחלקו, -אצל יעקב מתגלה **האזל**, כלומר, הוא תמיד הולך כמו שנאמר בקרא "אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש ושבתי בשלום אל בית אבי וגו' והאבן הזאת אשר שמתי מצבה" וגו', והיינו שהמהלך שמתגלה ביעקב זה שהוא יוצא מהאחד והוא מקים מצבה ואז הוא הולך למקומו של לבן שזה מקום ה**לבנוניות** דקלקול היפך ה**לבן** דקדושה שבבחינה של יום הכיפורים, ואז הוא חוזר בחזרה אל ארץ ישראל - "ושבתי בשלום אל בית אבי" ככל סדר הדברים, -זה **האמת** שהוא אותיות **א' - תם**, וכידוע שאמת היא מידתו של יעקב אבינו, כלומר - כולו הולך עם אותו מציאות של **הא'**, כל הוויתו היא במדרגה של **האזל** דקדושה, כמו שנתחדד, מ-האחד ל-אחד, והוא הולך עם האחד בכל נקודת האמצע.

והיפוכו הוא במציאותו של עשו - אדום שהא "איש שעיר", מונח בו הצד ההפוך שאין בו את כל אותה תנועה שלימה שנתבארה במדרגתו של יעקב אבינו, -וזה נקודת קלקולו.

ולפי"ז, **בדרך רמז** - עשו נוטל לחלקו את **האזל** שזהו דבר שהתרוקן ונגמר בו השפע ממקורו, ומצד כך **אזל** בגיטמריא ל"ח אותיות **חל לת**. כלומר, זה הבחינה שמתגלה ב**לוחות** שהרי על הלוחות נאמר "נבוב לוחות" וכמו שדורשת ע"ז הגמ' ש"נבוב" הוא מלשון חלול, וא"כ **לוחות** הם מלשון **לח - חל**, שבירת הלוחות שנעשתה זה מכח שהתגלה ה**חללות** ש**בלוחות** שזה שורש ה**חלל** - שורש המיתה שהרי חזרה מיתה לעולם מכח חטא העגל כמו שאומרת הגמ' בריש ע"ז.

עשו שאומר "הנני הולך למות", כלומר, אם הוא הולך למות הרי שהוא הולך להפוך להיות חלל, כלומר - הוא מצרף את עצמו למדרגת הלוחות באופן של ה"נבוב" - הכח החלול שבהם מצד הקלקול, והופך להיות חלל, והצירוף הזה מונח באזל שעולה בגימטריא ל"ח כמו שנתבאר, כלומר, זה צד החללות שמתגלה באזל שנעשה בו מציאות של חסרון והתרוקנות שהשפע נתמעט ואין בו אופן של המשכה, נעשה אופן של כלי ריקן היפך כלי מלא. זהו חלקו של עשו שמגלה את האזל מצד הקלקול.

האל - ז' שבאזל מצד הקלקול והז' - אל שבאזל מצד התיקון

-**נתבונן להבין יותר עמוק, באזל נמצא האותיות אל - ז',** הזכרנו את הקלקול ביחס לשבירת הלוחות וחטא העגל שהשורש של זה, זהו בחטא של אדם הראשון ששם נאמר "כי יודע אלקים כי ביום אכלכם ממנו וגו' והייתם כאלקים ידעי טוב ורע", וכדברי רש"י כידוע, "מן העץ הזה אכל וברא את העולם".
-**להבין בעומק דק** - התפיסה של מי שנמצא בתוך העולם ואין לו גילוי אלוקות באמת היא של "ברא את העולם" שנברא בשבעה ימים, זה שיעור הגילוי אלוקות שיש לו, כי מהדבר הנפעל שהכח הוא יודע את הפועל, ואין לו יותר מכך,

-זהו **אל - ז'** שבאזל, כלומר, שהגילוי של **האל** שבו מתגלה רק בשיעור של הז' שזה הנברא - זה נקרא **אזל** מצד נקודת הקלקול, שזה **האזל** מלשון נתרקן שאין לו יותר נקודת המשכה אלא כל שיעור כחו אינו אלא בשיעור שמתגלה בערכיו שזה הגילוי של "ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש" שמצד כך המערכת של השבעה ימים הללו זה כל כח **האל**,

-זה ההגדרה של "מן העץ הזה אכל וברא את העולם" שזהו העולם שנברא בשבעה ימים, כלומר, שמכאן ואילך כביכול אין גילוי שיש לו יותר כח אלא כביכול נגמר כח של מעלה, זה שורש **האזל** דקלקול.

אבל להיפך מצד נקודת התיקון, האזל הוא כלפיו יתברך שמו, האל"ף זהו האלופו של עולם, וממנו זל - **נוזל** שפע, ואמנם בהגדרה הכללית, השפע הנוזל הוא במדרגת הז' שזה מדרגת השבעה ימים הללו, אבל הוא עצמו יתברך, מופלא ומרומם מכל אותו שיעור.

ה"הנני הולך למות" מצד נקודת הקלקול הוא הצירוף של **האל - ז'** כמו שחודד, שכאן מונח כביכול, השיעור של האלוקות, לצמצם אותו שאין לו נקודת המשכה אלא הוא בשיעור הזה ותו לא, זה שלימות הגילוי שמצד הקלקול - ההיפך הגמור של הקדושה, כמו שנתברר, וזה חלקו של עשו - אדום.

ובפנים הללו, כאשר מתגלה המהלך העליון, הגילוי של **האל ז'** שבאזל מתגלה הפוך בדיוק - **ז' - אל**, כלומר כל הז' שיש בידינו השתא פונה **לאל** הוא פונה **לאז**, הוא פונה **לשמיני** [אז בגימטריא ח'] הוא פונה ללמעלה שזה בחינת **האז** כידוע מאד, וכשהז' פונה **לא'**, כלומר, הוא חוזר ליחיד, הוא חוזר לאחד [יש בחינה נוספת שהוא חוזר לשמונה] זה שלימות מציאות ההליכה.

כשמציירים את זה בצירוף נפשו של אדם, האדם יוצא ממקור נפשו, מהחיבור אליו יתברך שמו וכל תנועתו היא עם הבורא - וכל הוויתו פונה לגלות את תכלית ה'אחד' שבמציאות הבריאה. זה מדרגת הצדיקים שהם בבחינת "ילכו מחיל אל חיל" מהשורש דמשה שנתבאר שהוא בבחינת "הולך" וכל מציאותו היא בבחינת "אזל" ולכן דייקא הוא נותן את הלוחות לישראל - "שני לוחות אבנים הוריד בידו" - והוא מגלה היפך החל של החללות דקלקול את הלח, את הלחלוחית שהרי דבר הלח הוא נוזל, יורד ומתפשט.

אבל הוא מגלה שההתפשטות הזו היא לא התפשטות של שפע לעצמו, אלא היא יוצאת מן ה"אחד", כל אמצע תנועתה היא עם ה"אחד" וכל אחריתה אינה אלא ליחידו של עולם.

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל,
וכן מקובץ שאלות ותשובות
לפי סדר הפרשיות,
יש לשלוח בקשה לכתובת:
info@bilvavi.net
[לקבלת העלון השבועי
והשו"ת דרך הפקס,
יש לשלוח בקשה
למספר הפקס]
03-548-0529

לבירורים בנושאי "בלבבי משכן אבנה"
ניתן לפנות למערכת באופנים הבאים:
טלפון 052-763-8588
פקס 03-548-05294
ת.ד. 16452 ירושלים 9116302
info@bilvavi.net

שיעורי מורינו הרב שליט"א
מופיעים ב"קול השון"
ישראל 073.295.1245
USA 718.521.5231